

LLEVANT

DE

Rt. D. Llorens Lliteras i
Seminari

PALMA

Any XI

Núm. 385

ART 28 de Febrer 1927.

PATRIA

TERCER ANIVERSARI DE LA MORT DE D. Monserrat Sancho Lliteras

Advocat i procurador dels tribunals

El qual dia 8 de Mars de 1924 morí a la vila de Capdepera

confortat amb els Sts. Sagraments.

(A. C. S.)

Totes les misses que se celebrarán el dia 8 de mars a la Parròquia i Convent d'aquesta vila, les de l'església de Sant Francesc i l'Ofici a les 9 a l'església parroquial de Capdepera, serán en sufragi de la seva ànima.

S'atribulada vidua i família tota, al recordar tan dolorosa pèrdua, prega una oració pel difunt i l'assistència a un dels dits sufragis.

Els il·lustrissims Srs. Bisbe de Mallorca i Patriarca de les Índies s'han dignat concedir 50 i 100 dies d'indulgències en la forma acosumada.

Un homenatge

Amb una mica de retràs ha arribat a la nostra coneixença un nº de la revista «Páginas de arte» que el Círcol de Belles arts de Montifideu ha consagrat a la memòria del pintor Pere Blanes Viàle, de quina mort parlarem oportunament. Aquesta revista inclou en el dit número treballs interessantíssims sobre aquest artista casi artanenc, treballs que copiaríem, si no ens ho privàs lo reduït de les nostres edicions.

A la primera plana hi ha

una reproducció de un autorretrat que pintà En Pere Blanes, estant a la clínica de París a on estava subjecte a un tractament radioteràpic. És admirable el daler de treball d'aquest artista, que greument malalt, no troba dins la solitud de la clínica altre distracció que el treball i a falta de altre model es pinta a sí mateix, prop del catre humil, ambanat i portant el radi sobre la galta i amb l'única posició que podia triar un home del seu temple: dret davant la tela i amb

els pincells a la mà.

El text de aquest número és un eco de la fonda admiració, que per En Pere Blanes sentien els seus compatricis. Hi ha unes paraules molt sentides d'En Domingo Bazurro i després els parlaments de despedida qu'és pronunciaren demunt la seva tomba al moment de l'enterro. Com amb el seu discurs digué el Ministre de Instrucció pública Dr. Prando, aquell acte, que era de despedida, era al mateix temps de glorificació. Abans he parlat dels seus compatricis i he fet mals; és tota la América espanyola, que el plora amb noltros, co heu

pogué reclamar devant de la seva tomba oberta en Lluts Falcini en nom de la Societat de artistes argentins i la agrupació jove d'Acció d'Art, és tota la Amèrica espanyola que el plora i al mateix temps el glorifica; mes, l'Uruguay que és la seva pàtria és a qui toca guardar les seves despulles mortals ja que la obra aon l'artista viurà eternament està escampada per els museus i col·leccions d'Europa i Amèrica. Bellament expressa aquest desitg de l'Uruguay el president del Círcol de Belles arts l'arquitecte Joan A. Scasso quant contava la angúnia d'els amics d'en Blanes quant sortia cap a París cercant la curació de la seva malaltia i ells restaven a les vores del Plata, plens de tristíssims presentiments si amb la por de que no fos la terra pàtria la que cobrís els seus restes mortals.

Mes, l'home viu en lo que deixa i Pere Blanes viurà sempre en les seves teles i en l'exemple heroic de la seva vida. Sols moren per a l'humanitat els xorcs que passen per el món orfes d'ideals i d'amor, i l'obra de'n Blanes és prou sòlida per a resistir l'oblit. És llàstima que no puga resumir aquí l'admirable estudi que dedica a n'aquesta obra En Guillermo Rodriguez; mes, no podem resistir la tentació de copiar lo que aquest crític diu de la seva darrera producció: «La Jura de la Constitución del año treinta, pintada para decorar el Palacio Legislativo.» Y llegamos por último a enfrentarnos, plenos de recogimiento admirativo, ante el fruto más sazonado de su brillante carrera. Obra que condensa como ya hemos expresado, a la pletórica del pintor impresionista un apasionado sentido humano servido por su técnica experta y vigorosa.

Una contagiosa y sana alegría rrumpe de la composición de esta obra, expresado por el juego ajustado de los colores cantantes y traducido por los gestos y actitudes de hombres, mujeres y niños, que a pleno sol de la tarde se agolpan y arremolinan ante la fachada del viejo cabildo. Graves constituyentes llenan los balcones saludando al pueblo que los aclama. La tranquila solemnidad de

los próceres, realza aún más la vida y regocijo que exterioriza la muchedumbre y palpita, en la luz y en el aire que agita con gracia las bandéras. Pero la contemplación admirativa y gozosa de la obra, no puede alejar un solo momento de nuestra mente el profundo dolor que nos oprime ante el terrible mal físico que soporta Blanes Viale con espíritu estoico. No sabemos que admirar más, si las bellezas de la tela o el temple heroico del artista allí presente en su taller.

Para dar una idea aproximada del esfuerzo que implica llegar a reunir i ajustar dentro de la composición tantos elementos, daremos los siguientes datos: los personajes que aparecen en los balcones alcanzan a cuarenta, y todos ellos retratos fieles de los constituyentes. Al pie del edificio se encuentran cincuenta y seis figuras entre hombres, mujeres y niños, de los cuales no menos de diez y ocho, constituyen retratos plenos de vida de sus mejores amigos que han servido de modelo al pintor en estudios previos de gran fama.

La composición no presenta líneas convergentes que sugieran la distancia, puesto que la fachada del Cabildo cierra nuestra visual con sus líneas paralelas al horizonte. Sólo los tonos bien ajustados y sometidos a la armonía total, alcanzan el milagro de la profundidad y del aire obtenido por Blanes Viale. En un tingla

do que se halla en segundo plano y colocado, en el centro de la composición se divisa al Alcalde que brinda la pluma al público que espera turno para firmar.

El artista, gracias a esta disposición, consigue romper la simetría de las líneas del edificio y de los primeros planos, destacando en alto un grupo de personajes y damas llenas de espiritualidad y elegancia. La línea del ático también es quebrada con gran acierto en su eje por una pintoresca escena que recuerda los frescos de Goya, en que se destacan del azul del cielo figuras femeninas, cuyo agrupamiento en pirámide hace de tímpano al edificio. Y en el realismo poderoso, la coloración vibrante, y la gracia de las damas que ponen su nota gentil en este conjunto tocado por el arrebatado patriótico, seguimos recordando al genial pintor de las majas. Cierra esta jocunda y dinámica composición el emplazamiento en primer término de varias personas vestidas con sumo gusto cuyos rostros y cuerpos se animan tocados por el sol. El modelado opulento, obtenido con pincelada certera, se torna clásico por la composición íntima de las formas armoniosas y el ritmo logrado en sus movimientos. Tal la magnificencia de esta obra de arte puro, en la cual el espíritu sensible y refinado de Blanes Viale, dejó grabado lo mejor de sí mismo. X

CONTESTACIO

A LA CARTA OBERTA DE N'ALIATAR

En contestació a la Carta Oberta que sortí en aquestes mateixes columnes del número darrer, hem rebut el següent escrit de la Comissió Permanent del nostre Ajuntament, que amb gust publicam:

En el último número de LLEVANT el Sr Aliatar critica la forma en que se está haciendo la red de alcantarillado. Celebramos la publicación de esta carta y de cuantas se refierran a parecidos asuntos.

Con frecuencia flotan en el ambiente muchas ideas que merecen respeto por la buena fe, con que son creídas, aún cuando sean inútiles o dañosas para el interés público.

El Sr Aliatar se queja de que, como el Ayuntamiento construya hace diez o doce años el alcantarillado sin requerir la ayuda de los vecinos interesados, resulta una injusticia que se

obligue ahora a facilitar esta ayuda; y pregunta porqué esta desigualdad.

Realmente la pregunta es oportuna estando ahora anunciada la subasta de la cloaca en las calles de Mestral y Lobeche, i también la de la calle del Centro, Plaza de la Constitución etc. ambas con arreglo a las mismas bases.

Pero, la respuesta es bien sencilla: creemos que fué el Sr Ventosa quien publicó hace ocho o diez años una disposición por la que se facultaba a los particulares a que contribuyeran a las mejoras que les interesaban o beneficiaban más directamente.

El Estatuto Municipal de gran importància a estas materias, acentúa esta orientació y en general *obliga a los Ayuntamientos* a hacer estas obras con la ayuda de los vecinos más directamente beneficiados, dándole desde luego atribuciones para exigir a éstos la aportación correspondiente.

Mil razones de hecho y de general aplicació abonan tamoién esta práctica; pero esto lo dejaremos para otro dia, si con lo dicho no se da por convencido el articulista; que por lo visto no se ha enterado de que las leyes no se parecen a los fósiles.

En cuanto a la ilusió, un poco insidiosa, de que aquí las cloacas se hacen con lentitud contestamos que tiene razón. Realmente hay todavía muchas calles sin cloaca, pero el Sr. Aliatar no será capaz de decirnos en qué pueblos de Mallorca se tiene más adelantada que en Artá la resolució de este problema. En cambio le daremos, si quiere una lista de pueblos en que *cuando se hacen estas mejoras*, es siempre con la ayuda de los vecinos quienes la mejora afecta directamente.

Déjese el Sr. Articulista de generalidades, y cite leyes y casos concretos, así la discusión se abreviará mucho.

Relligioses

PARROQUIA

Air diumenge comensarà en les Corante Hores dedicades al Sagrat Cor de Jesús que deixà instituides D. Monserrat Blanes en desagravi de les ofenses que reb en temps de Carnaval. Els actes que se celebrarán son els de costum. Predica el Triduo el Rt. P. Bordoy Teatí. Acabarán demà dimars al vespre.

Els sermons de Corema estaràn encàrreg del Rt. P. Llorens Caldentey Dominic de Manacor.

Els sermons serán, com de costum, els dissabtes a vespre i els diumenges mati i capvespre.

Diumenge qui ve se farà la Comunió general pels Associats del Apostolat de l'Oració.

ENT

Els sermons de Corema, com els demés anys se faràn els dimars i els divendres a vespre.

CARNAVAL.

Com haviem ja previst, aquests dies han estat més animats qu'els demés anys. El dijous Llardé descapvespre se feu lo qu'en diuen *rue* o sia passeig de desfressats a peu i en autos. Sortí una cosa ordenada i curiosa, molt més agrodoses que no el tirar farina, esquitxar i socorrrar que altres anys se feia. Se tirá moltíssim de confectii i serpentines. Se gastá molt amb aixó.

Tambe'l diumenge a vespre volgué organitzar-se *se rue*, per la qual s'havia llogada, per subscripció, la banda de St. Llorens d'Es Cardesar. Truy de gent espectralora n'hi hagué ferm a la plassa del Conquistador, pero la *rue* no se pogué organitzar per falta de desfressos.

De CANOSTRA

MORT

Dissapte dia 19 a les deu del mati, morí a Palma D. Mateu Seguí Mir, Conserge del Crèdit Balear, hagen rebuts els Santa Sagraments. Acompanyam amb el seu sentiment a tota sa familia especialment la seua esposa Dª Maria Carrió, natural de la nostra vila. A.c.s.

LA UNIO FERROVIARIA

En la Junta nova d'aquesta entitat palmessana hi han estat elegits l'ar-tanenc D. Antoni Esteve com a Vice Segretari i el que fou el primer chefe d'Artá D. Jaume Boyeras com a Tre sorer. Enhorabona

EXTREMUNICIO

Dissapte dia 19—A les 10 del vespre tocaren un Extremunció i fou per Sa Madona Maria Massota, d'En Ros que havia sofrit un atac. Gràcies Deu hamillorat.

METEOROLOGIA

Ha fet aquesta desena un temps

preciós. Semblava qu'haviem entrats ja en el mes de mars. Dides espléndides, de bon sol, més pròpies de primavera que d'hivern.

MORTS

Dia 23 morí en el Senyor, mestre Pere Josep Deyá del Carrer Nou de la gravetat del qual havien ja donat conta en el darrer número. Feia ja molt de temps qu'estava tocat.

Acompanyam a sa familia amb el sentiment.

NOUS SUPERIORS DE LA T.O. R

Entre els nous Superiors que acaba de nomenar la Congregació Provincial de la T.O. R. de St. Francesc, figuren: el Rt. P. Cristófol Esteve Sureda i el Rt. P. Fr. Rafel Ginard Amoros, tots dos artanencs per Lluchmajor i la Porciúncula respectivament. Per superior del Convent d'Artá és estat anomenat el Rt. P. Rafel Ginard Bauza. Sia enhorabona.

ESPECTACLES

No hi ha com En Guillem Bujos (a) Ganància per organitzar espectacles que moguin el públic. Per diumenge de capvespre a les dues feu veur una companyia de circo amb alguns animals salvatges domats

L'acte se feu en la Pista i heí acudí moltíssima gent.

Els treballs d'aquesta companyia, foren ben rebuts pel públic, especialment els equilibris de l'os demunt la bolla, els exercicis del canet i el banquet de l'orangutá. Els empresaris quedaren satisfets perque tengueren una bona entrada, la companyia també perque fou ben rebuda i el públic demostrá estarhi amb sos aplaudiments.

En Ganancia té remogut el públic der St. Llorens amb el seu cine, com de segur emourá el d'Artá si efectivament en posa un com se proposa.

CELEDORS DE

TELEGRAFOS

En els darrers examens per celdors de telegrafs veim que han estat aprovats els sigüents artanecs.

Jaume Fuster Fuster (a) Asdoro. Bartomeu Miquel Febrer (a) Petit, Sebastia Ferragut Pastor Juan Forteza Fuster (a) S'Asdoro

Sia enhorabona a tots

De Son Servera

Mes toca avui donà conta de la venguda amb l'licència cuatrimestral dels soldats d'aquesta vila pertencents a la segona presentació del reemplaç de 1925 ona a tots ells; que la pròrroga duri fins a l'acabament del servici actiu.

Segons notícies, divendres 25 del corrent per alguns oves qui actuaven enguany en la representació dels Reis, se representà la comedia en mallorquí «Pere Belmà» i el sainet amb un acte «Els dos gatons» i altre agradaren moltíssim, per lo que felicitam els actors.

—Dilluns passat, dia 21, devallant amb bixicleta es «Collet de la Punta» el jove Biel Llull (a) Dida, tengué la desgracia de caure a conseqüència d'una patinada resultant amb ferides a sa cara i mans. Llamentam l'accident tot desitjant-li pronta milloransa. Per avui darrer diumenge de carnaval està anunciat «rue» Sabem que van a presentar-hi artistiques carrosses

disputar-si els premis oferits.

CAP AMERICA—Dijous partí cap a América el jove venet Jeroni (a) Corp. Li desitjam un fells camí sort i prosperitat.

Corresponsal

REGISTRE.

NAIXEMENTS

Dia—Juan Ginard Quetglas, fill d'en Sebastià Fuya i Francisca Butla.

17 Antonina Juan Massanet, fill d'Antoni Quec i Antonia Parireta.

MORTS

Dia 23 Pere Josep Muntaner Gil (a) Deyà 74 anys Reblaniment cerebral.

MATRIMONIS

Dia 26—Pere Mestre Santandreu (a) Vey, amb Maria Roca Febrer (a) Xima, fadrins.

Disponible

**AGENCIA DE ARTA A PALMA
I VICEVERSA DE
ANTONI GILI (A) COMUNA
Y
BME. FLAQUER (A) MANGOL**
SERVICI DIARI EN PRONTITUT I ECONOMIA
DE PREUS
ENCARREGS A DOMICILI
Palma -- Banch de S'oli, 24
DIRECCIO Artà--Can Mangol, Angulo
--Can Comuna Centre

GRANJA BARCINO

PER TOTA CLASSE D'AVIRAM DE RAÇA
CUNIS, COLOMS, ALIMENTS ESPECIALS
PER POLLS, I PONEDORES, INCUBADORES,
ANELLES, PLANS I CONSULTES
CONSELL-MALLORCA

ALMACENES ATONS

DE
RAFAEL FELIU BLANES

CALLE DE JAIER II n. 38 a 140
Palma de Mallorca
SASTRERIA PARA SENORA
Y CABALLERO

ARTICULOS Y NOVEDADES
PARA VESTIR DE TODAS CLASES

En lloc se troben moltes que a la
PANADERIA Victoria
ES FORN NOU
DEN

Mique. Roca Castell
A sa botiga hei trobareu sempre pans
anets galletes, bescuits, rollets, i tota
cas a d pasticeria.
TAMBE SE SERVEIX A DOMI
Neteda, prontitut i economia
DESPAIG:
Carrer de Palma 3 bis. ARTA

¿VOLEU ESTAR BEN SERVITS?

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

té una Agencia entre Artà i Palma i heu
va cada dia.

Serveix amb prontitut i seguredat tota
classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 8. An es cos-
tat des Centro Farmacèutic.

Artà: Palma nº.

LAS NOVEDADES

EN

Tejidos

Mercaderia

Perfumeria

DE JUAN VICENS

CALLE DE ANTONIO BLANES 38

Automòvils de lloguer

DELS GERMANS

SARD (A) TERRES

A cada arribada de tren van a l'Estació.
Tenen servici combinat amb el Ferrocarril.

Excursions a Ses Coves, Calarratjada i demés
punts de Mallorca a preus convenguts.

DIRIGIRSE:

Carré d'En Pitxol n.º 8.

Id Son Servera nº 29

ARTÀ.

NAUMAN MAQUINAS PARA COSER Y BORDAR

La Fábrica más grande de Máquinas
para coser y bordar del continente.

(MARCA ALEMANA)

DEPOSITARIO EXCLUSIVO EN ARTA

CAN GANANSI